

KONIMEX TUMANIDA TA'LIM SOHASI

Ramatov Murat Qalvayevich

NavDPI Tarix fakulteti 2-kurs

Talabasi

Ta'lim sohasi inson salohiyati, ma'naviyati va ma'rifatni yuksaltiruvchi tizim hisoblanadi.

Bugungi kunda respublikamizda hayotning barcha sohalarida bōlganidek ta'lim tizimida ham tub islohotlar olib borilmoqda. Kadrlar dasturining qabul qilinishi, DTS, Őrta maxsus va kasb-hunar ta'lim tizimida olib borilayotgan islohotlar bunga yorqin misoldir.

Birgina Konimex tumanida ham ta'lim sohasida juda kōp samarali ishlar olib borilmoqda.

Konimex tumani xalq ta'limi tarixi XX Asrning 20-yillariga borib taqaladi. Sovet hukumatining dastlabki Paytlaridanoq konimexlik ta'lim fidoyilari xalq ta'limi tizimini rivojlantirish harakatida bo'lishgan. Jumladan, 1928 yil Konimex tumani xalq ta'limi boshqarmasi tashkil etilgan. 1929 yili Konimex pedagogika kursi, 1931 Yili Konimex pedagogika texnikumi faoliyati ham yo'lga qo'yilgan. Mashaqqatli Mehnat ortidan dastlabki muvaffaqiyatlar qo'lga kiritiladi. Chunonchi, "Lenin" Ordeni bilan Asqar Baykenov, Solih Karimovlar, "O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan O'qituvchi" unvoni bilan Minasar Murotov, Pernesh Qoybag'arovalar taqdirlan-Ganlar. Keyinchalik M.Elxo'jaev, E.Ospanov, A.Rajabovlar "O'zbekistonda xizmat Ko'rsatgan o'qituvchi" unvoniga munosib topilgan. Asta-sekinlik bilan maktablar soni ko'payib, 1930–1970 yillarda 17 ta maktab, 1970–1993 yillarda 6 ta maktab Tashkil etilib, ular soni 35 taga etgan **[1;301]**.

Keyinchalik, 2010-2011 ōquv yili boshida umumta'lim muassasalar soni Konimex tumanida 38 tani tashkil etgan. Lekin bu kōrsatkich 2015-2016 ōquv yilida 35 ta, 2021-2022 yili esa 37 taga kamaygan va kōp maktablar qayta ta'mirlash uchun muljallangan. Ushbu maktablarda tahsil olayotgan ōquvchilar soni 2010-2011 ōquv yilida 4443 kishi, 2015-2016-yilda 4323, 2021-2022- yilda esa 6950 nafarni tashkil etgan. Bu kōrsatkich 2020-2021 ōquv yilida 7238 nafar kishiga kōpaygan. Őqituvchilar soni ham yildan yilga oshib bordi. Xususan, 2010-2011 ōquv yilida 710 nafar, 2015-2016-yilda 742 nafar, 2021-2022-yilda esa 1103 nafar ōqituvchilar maktablarda dars berishgan. Kōrinib turibdiki, aynan ta'lim oluvchilar sonining oshib borishi Konimexliklar orasida ushbu sohaning yuksalishiga yana bir marta imkon yaratgan.

Maktablarning tashkiliy davomchisi hisoblangan Kasb-hunar kollejlari ham faoliyat kōrsatgan. Kollejlar 2010-2011 oquv yilida 3 ta bōlgan bōlsa, 2019-2020-yilga kelib 1 tani tashkil etgan. Kasb-hunar kollejlarida tahsil oladigan oquvchilar soni esa 2010-2011 oquv yilida 1804 nafar, 2015-2016-yilda esa 1119 nafar kishini tashkil etgan. Oqituvchilar soni 2010-2011 oquv yilida 138 nafar, 2015-2016 yilda esa 100 nafarni tashkil etgan [2].

Oxirgi ma'lumotlarga qaraganda esa bugungi kunda tuman xalq ta'limi tizimida 36 ta umumta'lim maktabi faoliyat ko'rsatmoqda. Ulardan 2 tasi rus tilida, 3 tasi o'zbek tilida, 3 tasi qoraqalpoq tilida, qolganlari esa qozoq tilidagi maktablar hisoblanadi. Ayni paytda, tumandagi umumta'lim maktablarida 7091 nafar o'quvchi ta'lim olmoqda. Oquvchilarning 3543 nafari qiz bolalarni tashkil etadi. Malakali pedagoglar soni 1122 nafarni tashkil etib, shundan 24 nafari oliy toifali, 99 nafari birinchi toifali, 263 nafari ikkinchi toifali, 736 nafarni esa mutaxassislar tashkil etadi [3].

Konimex tumani xalq ta'limi tizimida Abdi Shangitboev, Jauqash Shomurotov, Mustafo Normurodov, Solih Karimov, Maqsuda Axmerova, Ermaxan Esmaxanov, Amankeldi Qalmenov, Abdulla Adnaev, Yakuda Nurmaxanova, Maqsat Urgenishboev, Mukarrama Ismoilova, Shinixol Qoshmetov, Marziya Qalandarova, Bibiaysha Aytbaeva, Kunsulu Narmuratova, Xosiyat Nizomova, Xosiyat Usmonova, Iboqul Narizova, Nasibeli Navro'zboeva, Bozor Mirakimova, O'rinbosar Namozov, Toshbibi Mamaraimovalarning xizmatlari e'tirofga sazovor. So'nggi vaqtlarda Konimex tumaniDa malakali o'qituvchilar, davlatning turli mukofotlari bilan taqdirlangan Fidoyi murabbiylar juda ko'pchilikni tashkil etadi. Chunonchi, Toshpo'lat Yoqubov "O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yoshlar murabbiysi" unvoni, Meyramkul Bisenova "O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan o'qituvchi" unvoni, Ibo Narizova "Shuhrat" medali, "Fidokorona xizmatlari uchun" hamda "Do'stlik" ordenlari, Sanam Japbarova II darajali "Sog'lom avlod uchun" ordeni, Riskul Serikbaeva "Do'stlik" Ordeni, Baktigul Umarova "Do'stlik" ordeni, Akshagul Tulegenova "Do'stlik" ordeni, Maqsat Urgenishboev "Mehnat shuhrati" ordeni, Sevar Tog'aeva "Sog'lom avlod uchun" Ordeni, O'g'iloy Ashurova "Mehnat shuhrati" ordeni, Erejep Jumaboev, Nazokat SaDirboeva, Turegul Narimbetova, Boymurat Elibaev hamda Maharam Utkilbaevalar "Shuhrat" medallari bilan taqdirlanishgan.

Shuningdek, xalq ta'limi tizimining taniqli vakili Mengliboy Murotov Uzoq yillar yoshlarga ta'lim berish bilan birga, adabiyot maydonida ham samarali Faoliyat olib bordi. Uning 2002 yili "Diydor", 2005 yil "Yuragimda borin aytDim" nomli kitoblari, 2008 yili "Gunoh", 2009 yili "Mening bola qalbim", 2011 Yili "Savob" romanlari

dunyo yuzini ko'rdi. Konimex tumani xalq ta'limi tizimi Mining yana bir zabardast vakili Akshagul Tulegenovadir. Akshagul Tulegenova Xalq ta'limining turli lavozimlarida faoliyat olib borish bilan birga ijod bilan ham shug'ullandi. Taniqli ijodkorning 2002 yili “Erkelegim keledi” nomli, 2006 yili “Sag'inish” nomli, shuningdek, “Bizdih yuge qarlig'ash yya salg'an” nomli She'riy to'plamlari nashrdan chiqarildi. Shuningdek, uning she'rlari “Muborak Damlar” nomli, “Shyg'ilali eldih shabiti” nomli she'riy to'plamlarga kiritilgan bo'lsa, vatanparvarlikni targ'ib etuvchi she'rlari respublika miqyosida o'tkaziladigan mushoiralarda 2013 yili 2-o'rinni, 2015 yili 1-o'rinni qo'lga kiritdi. A. Tulegenovanning pedagogik va ijodiy faoliyatidagi yutuqlari yuqori baholanib, 1999 yil “Ijodkor o'qituvchi”, 2001 yili esa “O'zbekiston Respublikasi xalq ta'limi a'lochisi” ko'krak nishoni bilan taqdirlandi. Bundan tashqari, 2016 yil “Mustaqillikning 25 yilligi” ko'krak nishoni, 2018 yilda “Mehnat shuhrati” ordeni bilan mukofotlandi. Ayni damda Akshagul Tulegenova 40-Zarafshon saylov okrugidan saylangan O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Qonunchilik palatasi deputati sifatida mamlakatimiz rivojiga katta hissa qo'shib kelmoqda. Konimex xalq ta'limi negizida ilk qadam qo'ygan bir qancha ziyolilar oliy ta'lim tizimida ham samarali mehnat qilishmoqda. Chunonchi, filologiya fanlari nomzodi, dosent Marziya Qalandarova Toshkent davlat pedagogika universiteti, Navoiy davlat pedagogika instituti, O'zbekiston Jahon tillari universitetidagi faoliyati davomida “Ko'ngil izhori” nomli kitobi bilan adabiyot sohasiga hissa qo'shdilar.

Konimex tumani ta'lim fidoyilaridan yana biri Gulchehra Sharifjonova “Engil sanoatdagi ijtimoiy-iqtisodiy muammolar” mavzuida nomzodlik dissertasiyasini himoya qilish bilan birga “Ipoteka krediti: kecha, bugun, ertaga” nomli monografiyasini chop ettirdi. Bahodir Jumaboev esa Navoiy davlat pedagogika Institutidagi faoliyati davomida “Sho'rko'l suv ombori ovlanadigan baliqlari Morfobiologiyasi, ekologik xususiyatlari va baliq mahsuldorligini oshirish tadbirlari” mavzuidagi nomzodlik dissertasiyasini himoya qilib, zoologiya fani rivojiga katta hissa qo'shdi. Bahodir Jumabaev respublikamizda olib borilayotgan Ta'lim sohasidagi islohotlarni amalga oshirish maqsadida 2009 yili “Ta'lim Sektorini rivojlantirish dasturi” loyihasi bo'yicha Germaniya Federativ Respublikasining “Myuggelizee ta'lim markazi”da malakasini oshirib qaytdi.

Bahodir Jumabaev 2014 yilda Rossiyaning Nijniy Novgorod davlat universiteti bilan tuzilgan xalqaro shartnomaga asosan “O'zbekiston fauna va florasini inventarizatsiya qilish” bo'yicha xalqaro ekspeditsiya guruhida faoliyat olib borib, 60 dan ortiq ilmiy va ilmiy-uslubiy maqolalari, 12 ta o'quv-uslubiy qo'llanmalarini chop ettirdi. Ayni vaqtda, “Zarafshon daryosi o'rta va quyi oqimi (sohili) suv havzalarining minerallanish darajasi va ularning baliqlar tarqalishi va ekologik guruhlariga ta'siri”

mavzuida doktorlik dissertasiyasi ustida ilmiy tadqiqotlar olib bormoqda. Tadqiqotchi Gavhar Hotamova esa “Oilaviy Tadbirkorlikni rivojlantirish tadqiqotlari” mavzuida ilmiy tadqiqot ishini olib borish bilan birga “Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishni ekonometrik tadqiq qilish” nomli monografiya, “Ekonomiyaliq teoriya”, “Kichik biznes va tadbirkorlik” nomli o'quv-uslubiy qo'llanmalari orqali iqtisod fanini o'qitishga munosib hissa qo'shib kelmoqda [4;303].

Xulosa qilib aytadigan bōlsak,bugun Konimex tumani ōzgacha kurinishda qad rostlamoqda.Birgina ta'lim sohasi emas,balki tibbiyot ,energetika,chorvachilik va boshqa sohalari ham rivojlanmoqda.

Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyevning aynan olis hududlarga qaratayotgan e'tiborligi bugun tahsinga sazovor.Sababi,insonlar hayotdan rozi bōlib,erkin va farovon yashash gashtini his qilmoqda.Aynan ta'lim sohasida ōtkazayotgan har bir islohotlari birgina Respublika miqyosida balki Konimex aholisining ijtimoiy hayotida ham katta rōl ōynamoqda.Bilimli va savodli yoshlar kōpaymoqda,aholining savodxonlik darajasi oshmoqda.Xullas,har bir islohot xalqqa samarasiz xizmat qilgan emas.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RŌYXATI:

- 1.Konimex tarixi:kecha va bugun. J.Mustafayev. U.Narzullayev. L.Berdimuratova. Z.Safarov.Sahhof2020
- 2.Navstat.uz/uz.rasmiy statistika
- 3.<https://konimex.uz/opendata/talim>
- 4.Konimex tarixi:kecha va bugun. J.Mustafayev .U.Narzullayev. L.Berdimuratova. Z.Safarov. Sahhof2020

